

jeg tror ikke, at en saadan Opgiven af det ene efter det andet, en saadan gaaen ind paa sine Modstanderes Ideer, og det at forhindre dem paa den Maade, at man lader dem blive til Lov, er den Politit, som det danske Folk i Længden bryder sig mest om. Der skulde i ethvert Fald da være foregaaet mærkelige Svingninger i det danske Folk i den Retning i den seneste Tid, og det har jeg ikke mærket noget synderlig til. Jeg tror derfor ikke paa, at denne Politit kan nytte noget, hverken i den ene eller den anden Retning, den er kun til Gavn for Regeringen og Statskassen.

Jeg skal gøre nogle Bemærkninger til den anden ærede Forslagsstiller, det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgtreds (Clausen). I det Foredrag, som han holdt i Gaar i Anledning af dette Lovforslag, begyndte han med at vise sig som en Ven af Oplysningen, idet han talte om Petroleums Fortrinlighed, og i den Henseende giver jeg ham fuldstændig Ret. Han viste sig end ydermere som en Mand, der forstod Udviklingens Konsekvenser, i det han talte om sød Suppes Nødvendighed for Landarbejderne og de fattige, og han endte med en Paavisning af Bebervendeskattens Berettigelse for Byarbejdernes Vedkommende. Dette er Ting, som vise, at der er en god Forstaaelse oppe om Forholdene, og jeg skal derfor dvæle et Øjeblik ved dem. Det ærede Medlem gav altsaa en fuldstændig korrekt Udvikling af Petroleums Opkomst, dens Indbydelse paa Befolkningen og dens Fremadskriden i Befolkningen, indtil den tilsidst blev det almindelige Belysningsmiddel, og man kunde kun, sagde det ærede Medlem, hilse med Glæde, at den ogsaa kom ud til den almindelige Befolkning. Man kunde ganske vist, hvis det ærede Medlem har stillet sig paa det Standpunkt, som mange gøre, sige, at det kunde være blevet hos de velhavende, og at Arbejderne kunde have nøjedes med Tranlamper. Men man har priset det som en Lykke, at Petroleum ogsaa er kommen ned blandt Arbejderne, og at de kunne saa Gavn af det. Jeg skal ikke nægte, at, da denne Udvikling kom, havde jeg ventet, at det ærede Medlem var gaaet videre i sin Glæde over disse Nødvendighedsartiklers Udbredelse til alle Befolkningens Lag og havde taget Allet med; thi Allet gør akkurat den samme Vandring. Der blev jo i Gaar talt om, at i en Toldbetænkning af 1872 stillede man sig saaledes, at man anbefalede bajersk Ol. som et godt Skatteobjekt. Men hvorledes stillede Forholdet sig den Gang? Da var der et Forbrug af c. 100,000 Tønder bajersk Ol. her i Landet. Det var den Gang en Drif-

som nylig var opkommen, og som hovedsagelig nødtes af de mere velhavende. Jeg betragter det derfor som en Ære for Forslagsstillerne den Gang, at de sagde, at det var et godt Skatteobjekt, thi Skatten vilde den Gang være falden paa dem, som havde Kaaad til at drikke bajersk Ol. Men efter at det nu har foretaget samme Vandring ud i Befolkningen som Petroleum, undrer det mig, at man vedvarende betragter det som et godt Skatteobjekt. Det ærede Medlems Udvikling endte i Sødsuppen, og det er ikke mindre rigtigt og mindre betydningsfuldt. Han sagde, at Udviklingen var gaaet saaledes paa Landet, at det var blevet vanskeligere for Arbejderbefolkningen og for fattige Folk at saa Mælk, og de maatte derfor — det var ikke det Udtryk, han brugte, men det var Meningen — savne den gode danske Grød, som de tidligere havde havt, og de maatte saa erstatte Mælken med Vand med nogle Gryn i, og det kunde derfor være godt, at der kom lidt Sukker i for at det kunde glide bedre ned. Dette er meget rigtigt. Vi have ganske vist faaet det Skudsmaal, at vi ere uvidende om Forholdet paa Landet, men det kunde være, at flere, som have talt om vor Uvidenhed, ere lidt mere uvidende end vi i saa Henseende. Naar man har tilbragt sin Barndom og sin Ungdom paa Landet, kender man lidt til Forholdene, og naar de Herrer selv erkende, at Strømmen gaar fra Landet til Byerne, er det dog mærkeligt, om vi bestandig skulde vedblive at være uvidende om Forholdet paa Landet. Nej, vi ere ikke saa uvidende. Vi vide godt, at Fattigmand paa Landet meget daarlig kan saa Mælk, og vi vide ogsaa, at hvis han kan saa Mælk, er den ikke stort bedre end Vand, i det Mælken kun er Centrifugemælk. Det er derfor meget naturligt, at man siger: der skal lidt Sukker til, for at saa Vandet og Grynene til at glide ned. Set fra det Synspunkt, kan det være meget rigtigt, at man ikke mener at kunne hjælpe Landarbejderne paa anden Maade; naar man kommer til det Resultat, at man skal nøjes med sød Suppe som en Følge af Udviklingen, saa maa man give dem lidt Sukker til. Ja, det er et Standpunkt, og det kan man jo forsøge at forsvare, naar man vil. Da jeg hørte denne Betragtning, kom jeg til at tænke paa, at til denne Erfaring om Landarbejderne have vi et Supplement i en Erfaring for Byarbejdernes Vedkommende.

Jeg ved ikke, om ærede Medlemmer have lagt Mærke til, at for nogen Tid tilbage førtes der en meget ivrig Diskussion om Allets Betydning, navnlig for Arbejderne; der blev talt om dets Stadelighed